No. 2031 Zaterdag 16 December 1922. 39ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Werklieden voor Cuba.

I.

In enkele lokale bladen hebben wij in de laatste dagen weer een oproep gelezen tot onze werklui van Curaçao, Bonaire en Aruba om zich aan te melden voor den arbeid in de suikerrietvelden van Cuba, speciaal voor de Centrale van *Chaparra.* De aankondiging ziet er wel verlokkelijk uit. Een contract voor slechts 6 maanden, vrije reis, de kost vrij gedurende de reis, vrije huisvesting, geneesmiddelen en hospitaal vrij gedurende het verblijf in geval van ziekte. Na beëindiging van het contract vrije reis terug naar Curaçao. Verdere bijzonderheden kan men nog te weten komen bij de agenten alhier, op Bonaire en Aruba, aldus luidt de advertentie.

Wij kunnen ons haast niet voorstellen, dat er nog liefhebbers onder onze werklieden zullen te vinden zijn om weer naar Cuba te gaan en zeker niet, onder diegenen, die daar in de laatste jaren reeds gewerkt en duur leergeld betaald hebben. Zonder een cent te hebben kunnen oversparen, ja berooid zijn zij van daar teruggekomen, zeer velen ziek, geknakt, onderkomen. Vrij velen zijn dáár gestorven, anderen onderweg, of kort na hun terugkomst, tengevolge van ziekte en ontbering daar opgedaan.

Doch de mensch is dikwijls een raadselachtig wezen. Hij komt soms tot handelingen, waar een verstandig mensch gewoon paf van staat. Zoo zou het ons nog niet verwonderen, indien er ten slotte toch nog eenigen zich tot een contract voor Cuba lieten overhalen om bijna zeker veel ellende tegemoet te gaan.

Men kent de geschiedenis van de emigratie onzer werklieden naar Cuba. In den beginne, nu 4 à 5 jaar geleden, waren de aanbiedingen schitterend. Er was dáár voor arbeiders geld te verdienen, zooals zij er nog nooit van gedroomd hadden. Voor dien goudregen kon zeker een Curaçaosche arbeider, die meestal nooit geregeld werk had en dan nog tegen een schraal loon, onmogelijk onverschillig blijven. Alles ging naar Cuba. Bij scheepsladingen werden ze weggevoerd, zoodat hier de werkkrachten te kort schoten. In dien eersten tijd is er inderdaad veel geld verdiend. Veel geld werd er vooral door de meer eenvoudige, werklustige en spaarzame Arubianen naar hun familie gezonden. Doch ook zeer veel geld is daar in brasserij en losbandigheid door slechte elementen zoek gemaakt en verkwist, terwijl hun familie intusschen hier gebrek leed.

Toen kwam de groote débâcle op Cuba. De suikerprijzen daalden nog sneller dan de Duitsche Mark. Een geweldige crisis ontstond. De suikerlords konden de geleende voorschotten aan de banken niet terugbetalen, en geen voldoende waarborgen voor nieuwe leeningen geven, zelfs de banken staakten hun betalingen. Het was op eens uit met de hooge loonen. Het gebeurde zelfs, dat uit gebrek aan contanten de weekloonen in bonnetjes aan de werklieden werden uitbetaald. Wie te voren nog iets had overgelegd, zag zijn zuinig bewaarde spaarpenningen wegslinken. Het noodige voedsel en kleeren konden niet meer worden aangeschaft. Ook het geld voor de terugreis moest worden aangesproken. En toen begon pas de ellende.

Maanden lang hebben velen daar rondgezworven zonder werk, zonder middelen van bestaan, aan ontbering, malaria en andere ziekten ten prooi, zonder mogelijkheid naar hun geboortegrond terug te keeren.

Toen de nood zóó hoog gestegen was, heeft eindelijk ons Gouvernement zich over die stakkers ontfermd en zijn de meesten op 's lands kosten naar hier teruggevoerd.

Uit de officiëele stukken blijkt, dat er voor het terugvoeren dier werklieden uit Cuba in 1921 door het Gouvernement 20.000 fl. is ten koste gelegd. Dat is een geweldig groot bedrag. Dat was dus het einde der emigratie naar Cuba. Een roemloos einde. **Het is sterk te betwijfelen of het *economisch* voor onze kolonie wel** voordeel heeft opgeleverd. Den *moreelen* kant van het vraagtuk willen wij maar liever onbesproken laten.

Een lichtzijde op dat punt hebben wij nog niet kunnen ontdekken.

Wat nu?

Met zekerheid staat vast, dat nà de daling der suikerprijzen de productiekosten van de Cuba-suiker hooger waren dan de marktprijs, En al moge nu de toestand misschien iets verbeterd zijn, de crisis duurt nog voort. De toekomst is nog niet van dien aard, dat een goede financier bij voorkeur zijn geld in Cubasuikeraandeelen zal beleggen.

Men schat, dat er tot nu toe nog ± 3 à 400 werklieden onzer eilanden op Cuba rondloopen, die weg willen, maar uit gebrek aan de noodige middelen niet kunnen repatrieeren, die volgens het zeggen zelfs door allerlei middelen daarin bemoeielijkt worden.

En nu zou men bij de treurige herinneringen van vroeger en onder de ongunstige auspiciën van het heden weer onze menschen daarheen willen lokken? Mag men daarin zoo lijdelijk berusten? Kan ons Gouvernement dat zaakje zoo maar zijn gang laten gaan, op gevaar dat onze menschen misschien daar meer gebrek gaan lijden, met de risico misschien dat het Bestuur later weer zal moeten dokken om ze vandaar te laten terughalen?

Men zal hier tegen inbrengen, dat voor het laatste toch geen gevaar bestaat, daar hun vrije terugreis wordt toegezegd. — Maar beloven en beloven is twee.

Bij al die contracten om arbeiders aan te werven voor het buitenland wordt met twee maten gemeten. De arbeiders teekenen hun contract tegenover de werkgevers. *Zij* zijn daarmede vrij wel aan hun willekeur overgeleverd. De ondervinding heeft het steeds geleerd. Maar welke waarborgen geeft van zijn kant die werkgever, dat hij zijn beloften zal nakomen? Voor de werklieden is een beroep op de Hollandsche consuls zoo goed als uitgesloten. Vooreerst woont zoo'n consul mijlen en dagreizen vèr van de suiker-centralen. Tweedens zijn die consuls geen Hollanders, maar of wel Cubanen of vreemdelingen, die zich oogenschijnlijk of wel zich niet veel aan de zaak laten gelegen liggen, of wel onmachtig staan om iets voor hen te kunnen doen.

Doch heeft ons Gouvernement dan ook niet het recht van die werkgevers eenige waarborgen te eischen, geen waarborgen op papier alleen, dewijl het Gouvernement later natuurlijk toch niet in staat is hen met geweld te dwingen. Wat zou er tegen zijn, indien b. v. ons Bestuur (naar evenredigheid van het aantal contracteerende werklieden,) ook een waarborgsom eischte, hier te voren bij het vertrek in de Koloniale Kas te deponeeren, een som als garantie voor de richtige naleving van het contract door de werkgevers, een som, die tevens kan dienan om de werklieden weer naar hun geboortegrond terug te voeren, ingeval de werkgevers in gebreke mochten blijven dat deel van het contract na te komen. Bij terugkeer van de arheiders kan die som geheel of gedeeltelijk (naar gelang het aantal, dat is teruggekeerd) worden gerestitueerd.

Wij zouden het liefste zien, dat geen enkele werkman uit onze kolonie zich voor Cuba liet aanmonsteren. Maar wij vreezen dat toch wel de een of ander, verlokt door de beloofde voorschotten, of uit zucht om vrij en onafhankelijk te zijn, zich van de wijs liet brengen en meetroonen.

Zou het Gouvernement door van zijn kant uiterst strenge eischen te stellen, de uitvoering van dat werven voor Cuba niet kunnen verhinderen? Vooral nu geen armoede of honger of andere noodzaak onze mannen wegdrijft om elders werk te gaan zoeken, vooral nu hier op onze eilanden de vooruitzichten voor den oogst ongekend gunstig staan, vooral nu een ijverig werkman hier minstens evenveel kan verdienen en oversparen als op Cuba, is er des te meer reden voor. *Gouverner, c'est prévoir*

en: „Voorkomen is beter dan genezen."

Een volgenden keer zullen wij eens een staaltje meedeelen, hoe het soms met zulke contracten gaat, en hoe de werklui bedrogen worden.

Beschaving en Cultuur.

Tengevolge van onjuiste berichtgeving — die soms met tendentieuze bedoelingen verkeerd inlicht — zijn er nopens *Cultuur en Beschaving* zulke averechtsche begrippen verspreid, dat het noodig is ook daartegen in te gaan.

Dat deed DR. O'HAGAN, die op het congres der *„Katholischen Glaubensgesellschaft"* te Torente onlangs een voordracht hield over *Beschaving en Cultuur* in de Latijnsche landen. Aan het overzicht van die rede ontleenen we hier een en ander.

DR. O'HAGAN zette stevig voorop, dat *beschaving* in den besten en diepsten zin van het woord niet afhangt van de budgets, ook niet van een hoogen of lagen wisselkoers, ook niet van een groot aantal zeebooten of treinen en al evenmin van het aantal kranten of uitgaven, maar de beschaving is vervat in het Christelijk karakter van het burgerlijk leven. Als een beschaving een slechten moreelen kant heeft, dan is ze nog niet ver gevorderd. Met andere woorden, zoo zegt de redenaar terecht: geboortenteruggang, onechte kinderen, echtscheiding en misdaden zijn de ware graadmeters der beschaving van een volk.

Nu zijn de hoogste geboortecijfers te vinden in de drie katholieke landen, Spanje, Oostenrijk en Italië, waar op 1000 inwoners 38, 36 en 33 geboorten plaats hebben. Onder de Latijnsch-katholieke naties van Europa komt alleen Frankrijk achteraan, met slechts 21 geboorten. Hoezeer de katholieke beschaving daar dan ook geknauwd is door de ongeloofspropaganda der maçonnerie, is bekend. In 1885 stond Frankrijk nog op 31 geboorten.

Andere tegenstellingen zijn b. v. de volgende. In 1919 figureerde Engeland met een geboortecijfer van 29, slechts weinig hooger dan het sterftecijfer, terwijl in hetzelfde jaar daar niet minder dan 12.000 dubbelhuwelijken voor het gerecht kwamen! Gaan we naar Amerika, dan zien we, dat in het protestantsche Ontario het geboortecijfer staat op 22, in het katholieke Quebec op 37.

Edele Wraak.

Zegevierend waren de Duitsche troepen in het begin van 1871 Parijs binnengetrokken. De vrede werd geteekend, maar spoedig daarna begon in de hoofdstad de heerschappij der Commune, die, bestaande uit het Parijsche gepeupel, de regeeringspartij bestreed. Er brak een verwoede strijd los van burgers tegen medeburgers. De aanhangers der Commune begrepen wel dat zij overwonnen zouden worden, maar vóórdat het zoo ver kwam, wilden zij een rijken buit maken en de stad in puinhoopen herscheppen. Een menigte gebouwen werden door de Petroleurs in asch gelegd.

De Aartsbisschop van Parijs werd als gijzelaar gevangen genomen en naderhand verraderlijk doodgeschoten. De wand der gevangeniscel, waarin hij opgesloten zat, draagt heden nog het opschrift: „O Kruis, onze eenige hoop, wees gegroet."

Met hun opperherder deelden vele religieuzen hetzelfde lot. Pater Hilarius Malbec was als veldprediker met zijn soldaten, terwijl in de Vogezen de kanonnen van Manteuffel bulderden, in het neutrale Zwitserland gevlucht, midden in den strengen winter.

Later begaf hij zich naar Parijs, naar een klooster, waarin nog slechts twee oude paters woonden. Op zekeren dag verscheen het gepeupel om huiszoeking te doen.

„Wie is die monnik daar?" riep de aanvoerder.

Toen wij hier ons eerste bezoek brachten, was hij er nog niet."

„Ja toen was ik buiten Parijs", antwoordde de pater.

„Waar waart gij dan?"

„Ik was veldprediker bij onze soldaten, volgde hen in Zwitserland en keerde daarna hier terug."

„Maar, waar hebt gij u toen opgehouden?"

„Ik verpleegde te Versailles de zieken."

„Ha, komt ge uit dat nest! Dan behoeven wij niet verder te onderhandelen."

Meteen gaf hij zijn metgezel bevel hem de handboeien aan te doen, zeggende: „Hij is een spion."

De bende wierp zich op den pater en sleurde hem onder vuistslagen en stompen het huis uit.

„Vooruit er mee, naar de *Mazas*" (een bekende gevangenis), brulde de aanvoerder.

De troepen, door de regeering gezonden, waren Parijs genaderd, en daar men vreesde, dat de gevangenen aan de bende der Commune ontrukt zouden worden, beval de aanvoerder, ze naar de gevangenis de *Roquette* te voeren. Daar duwde men hen in donkere holen en stond hun slechts na enkele dagen toe, de gewone wandeling te doen. Onze pater ontmoette toen meerdere geestelijken en ook een ouden man met vergrijsd haar en gebogen rug, die zich met moeite voortbewoog.

„Gij zult wel erg vermoeid zijn, mijnheer", sprak de pater, „mag ik u mijn arm bieden?" De grijsaard keek op en toen hij de monnikspij zag, sprak hij:

„Nooit heb ik met u of een van uw soort betrekkingen gehad en ook nu wil ik volstrekt niets met u te doen hebben."

„Op het oogenblik zijn wij in dezelfde omstandigheden en allen gelijken," antwoordde de monnik.

„Nog eens, ik wil niets met u te maken hebben?"

„Maar als mijn beeld voor u zoo afstootend is, sta mij dan toe, onder een anderen vorm, tot uw welzijn, een onderhoud met u te hebben. Wij kennen elkaar immers van vroeger, mijnheer George."

„Wat, kent gij mij?"

„Zeker ken ik u, en als gij uw geheugen eens wilt raadplegen, zullen wellicht oude herinneringen bij u opkomen. Hadt gij vroeger niet een vriend met name Malbec?

Verschrikt kromp de oude man ineen. Zijne gelaatstrekken werden donker. Een gruwelijk feit stond vóór hem. Jaren geleden had hij zijn besten vriend, den vader des paters, maatschappelijk ten onder gebracht.

Nu wilde de zoon hem zeker ter verantwoording roepen. „Wie geeft u het recht, mij aan te klagen?"

„U aanklagen?" antwoordde de pater, „daar denk ik zelfs niet aan. Bedenk toch eens, in welken noodlottegen toestand wij hier elkander ontmoeten. Onze levensuren zijn geteld."

„Als ik sterven moet, ontbreekt mij de moed daartoe evenmin als u, maar hoe het ook zij, van uw vermaningen ben ik niet gediend; die wil ik gaarne missen."

„Daar twijfel ik niet aan, maar denkt gij dan, dat met den dood alles gedaan is?"

„Dat weet ik niet en wil ik ook niet weten."

„Spreek zoo niet, mijnheer George. God geeft u deze enkele uren levens nog, opdat gij u zoudt kunnen voorbereiden om voor Hem te verschijnen. Verwerp zijn genade niet en gebruik den tijd, dien Hij u nog schenkt om

Wat de onechte geboorten aangaat, staat het katholieke Ierland bovenaan in gunstigen zin. Dan volgen Griekenland, Rusland, Holland en Kanada. Het slimste staat het in deze, voor wat Europa betreft, in Denemarken, Zweden, Schotland en Oostenrijk.

Twee katholieke landen kunnen er zich op beroemen, dat er zoo goed als geen echtscheidingen voorkomen, n. l. Spanje en Italië. Laatstgenoemd land heeft op 235.000 huwelijken slechts 600 echtscheidingen te noteeren. Het wereldrecord inzake echtscheidingen slaan de Vereenigde Staten. Ook in Frankrijk is het erg. Stond het cijfer vóór 40 jaren daar nog op 165 op de 1000 huwelijken, thans is het gestegen tot 843.....

Zelfmoord is in Spanje zoo goed als onbekend, terwijl in het protestantsch-socialistische Saksen op elk millioen inwoners 365 zelfmoordenaars voorkomen. Engeland heeft tweemaal en Denemarken zesmaal zooveel zelfmoordenaars als Italië.

Ook in de misdadenstatistiek staan de Vereenigde Staten bovenaan. Op elke 100.000 inwoners komen daar 12 moordenaars voor, terwijl in Europa Engeland het hoogst staat,, doch er toch nog slechts 1 moordenaar op 200.000 inwoners voorkomt. Daarentegen is nergens het eigendom minder veilig dan in Engeland, het land der pick-pockets, der zakkenrollers.

We zien dus ook hier weer, hoe de katholieke landen een goed figuur maken. Hoe beter katholiek te zijn, hoe hooger de beschaving.

Curaçaosche Schilderkunst.

I.

In de November-aflevering van de *West-Indische Gids* schreef de Heer S. KALFF in een artikel over: *„Vroegere kunst in West-Indië,"* het volgende:

„Zooveel mocht ten opzichte van „West-Indië gezegd worden, dat het „land met zijn bevolking, flora en „fauna meer door de stift van den „graveur dan door het penseel van „den schilder veraanschouwelijkt „werd. En dat de oudste gravures, „zoo ze al geen caricaturen waren, „van het tropische landschap al een „zeer poovere voorstelling gaven. „Nog minder dan de rijke kolonie „in Oost-Indië had die in West-In„dië kunstenaars aan te wijzen, op „den grond zelve geboren, welke hun „penseel wijdden aan de typen en „natuurtafereelen der tropen.....

En Dr. TEN KATE kon schrijven: „Eigenlijke schilders, die olieverf„schilderijen vervaardigen, ken ik „niet voor Nederlandsch West-Indië." Het gaat hier dus zoowel over Suriname als Curaçao.

Het komt ons zelfs niet in gedachte op bovengenaamde uitspraken critiek te willen oefenen. Voor zoover van den vroegeren tijd ons bekend is, gelooven wij niet dat er het minste tegen in kan gebracht worden.

Ook wat de laatste 50 jaar betreft, is in algemeenen zin de uitspraak van genoemde geleerden al even weinig aanvechtbaar.

Kunstenaars, in Curaçao zelve geboren, „welke hun penseel wijdden aan de typen en natuurtafereelen der tropen," vallen er helaas niet aan te wijzen.

Waar dit als een verwijt meer „de rijke kolonie in Oost-Indië" treft, valt er voor onze minder ruim bedeelde Kolonie Curaçao zeker meer ter verontschuldiging te zeggen.

Want al moge het waar zijn, dat het voor den kunstenaar met het penseel ook een drang is zijn talenten ten toon te spreiden, zijn visie's op het doek te brengen, toch is het bij de meesten ook een werken om den brooде. En waar hier zelfs de gelegenheid absoluut ontbrak, om onder de leiding van bekwame meesters een werkelijk talent te vormen en te ontwikkelen, waar de *struggle for life* in onze steeds noodlijdende kolonie de vraag naar kostbare kunstproducten tot het geringst denkbare minimum beperkte, behoeft men niet ver naar de reden dier leemte te zoeken.

Er zijn ons enkele weinige personen bekend, die werkelijk talent en aanleg voor de schilderkunst bezaten, doch die door de levensomstandigheden hun weg in geheel andere richting zagen aangewezen.

Wij denken hier aan wijlen Pastoor Frie, den vroegeren Pastoor van Santa Rosa en stichter van hét Jongensweeshuis, wien in zijn jongen tijd door zijn oversten de gelegenheid gegeven werd zich te Rome, de stad der kunst, geheel op de schilderkunst toe te leggen, die reeds verschillende waardevolle copiën naar beroemde meesters voltooid en tegen goeden prijs verkocht had, die nu wellicht nog de salons van Amerikaansche geldmagnaten sieren. Wij hebben indertijd nog een mooi stilleven, door zijn penseel op het doek gebracht, gezien en een paar andere stukken. Doch bij zijn komst op dit eiland in 1878 borg Pastoor Frie weldra palet en penseel op en trokken andere zaken van hooger belang zijn volle aandacht.

Correspondentie van St. Martin.

30 November 1922.

Cricket match. The teams *Juliana* and *Resolute* went at it again on the afternoons of the 21st and 22nd winst. with the result that the former put such a hammering on the latter that it will take it some six months to recover. In the first innings the *Juliana* scored 31 runs and the *Resolute* 20. In the second innings the *Juliana* made 74 while the *Resolute* recorded but 43. The contest was therefore won by 42 runs. Bowling on the *Juliana* side was good, each ball was well delivered and good in its effect, the striker having but to miss his stroke, and the centre-stump of his wicket was knocked down.

Bowling on the *Resolute* side was fairly good, only the ball, though well delivered, seemed at times to have a sort of natural antipathy to the wicket.

The Captains of the respective teams were Messrs W. R. Plantz and J. A. Labega; the empires Messrs. Azariah Hughes and Fred. Labega.

The signal defeat of the *Resolute* was hailed with frantic acclamations of joy. The teams marched from their play-ground at the *Hope* Estate down the Front Street of the town, shouting *Oranje boven*, and greeted and cheered from balconies and along the way by the more patriotic section of the community. *Oranje boven!*

The Salary Ordinance. From a private telegram received, we understand that this will come into effect on the 1st Januari entering and that a personal grant will be given to each official to supply the deficiency caused by the withdrawal of the bonus (duurte-bijslag). Very welcome news indeed which has dissipated many a thunder-cloud.

INGEZONDEN.

Een gewichtige datum?

't Gebeurde dezer dagen, dat een Amerikaansch reiziger stilstond naast den politiepost op het Brion-Plein. Hij zag op naar het bord, dat daar geplaatst is en waarop in de goede dagen van weleer weleens de mailsluiting van de Amerikaansche boot werd aangeduid. Naderbij komende, vroeg ik hem, of ik hem misschien van dienst kon zijn, waarop hij mij de vraag stelde of hier soms een reisbureau was, een slinkschen blik naar het politiehuisje werpende. Toen ik naar de reden van zijn vraag zocht wees hij op het bord, waarop stond geschreven:

„CARACAS"
17/6'22 3 P.M. San Juan—New-York.

Ik bracht hem op de hoogte, dat hiermede het vertrek van den *Red „D" liner* werd aangeduid, waarop zijn wedervraag was, of die datum dan soms van zóó gewichtige beteekenis was, dat hij zoolang daarop bleef staan, — misschien een historische dag?— Haast had ik mij vergist, denkende aan den dag der stakingsonlusten, maar een gelukkige inval wees mij terecht; deze was 17 Juli, dus een maand later.

Of die boot dan soms het volgend jaar weer op dien datum moest vertrekken? — Ik weet het niet.

Ter zake. Op het postkantoor hangt een fraai, practisch bord, waarop zeer nauwkeurig iederen dag de verschillende mailsluitingen staan aangegeven, maar de gang naar het postkantoor is een lange en voor de bewoners van Otrabanda een echte *long way.* Ook zij hebben er belang bij de verschillende gelegenheden, mails en uren van sluiting te weten. Even naar het postkantoor gaan? wie doet dat? Niemand. Vandaar was het een goede gedachte ook een bord aan de Overzijde te plaatsen en daarop de mailsluiting aan te teekenen. Maar het bleef steeds bij de Amerikaansche mail alléén, en dikwerf wanneer deze te laat aankomt op route naar New-York (b.v. 's Zondags) meenen velen, dat er nog postgelegenheid is. Zij werpen dan hun brieven in de bus of getroosten zich nog een gang naar het postkantoor om daar dan te vernemen, dat de mail reeds gesloten is 's morgens vroeg of den vorigen dag of dat geen brieven meer kunnen worden *„aangeteekend".*

Is het nu zooveel moeite om aan de wenschen van de bewoners van Otrabanda in deze tegemoet te komen en dezelfde bekendmaking te plaatsen op het bord naast den politiepost, zooals geschiedt aan het postkantoor? Misschien is het bord iets te klein, maar als er dan geen paar gulden hiervoor mag worden uitgegeven, omdat we in den bezuinigingstijd zijn, laat men dan op dat bord aanteekening houden zooveel *als kan* en later (want we zullen er toch wel eens weer bovenop komen) een grooter bordaanschaffen, waarop dan de volledige dateering en uuraanwijzing kan geschieden. Het is toch niet zóóveel werk als iederen morgen een postbode te Otrabanda opschrijft hetgeen op het postkantoor genoteerd staat. De burgerij zoowel als de daar aangroeiende handelsstand zullen er zeer bij gebaat zijn.

Dankend voor de verleende plaatsruimte.

U Ed., S. dw. dn.
N.

Berichten uit de Kolonie.

Welkom.

Maandag kwam hier aan Z. D. H. Mgr. MARCO GODOY, bisschop van Maracaibo op zijn doorreis naar Carácas. Deze geheele week bracht Z. D. H. in ons midden door.

In gezelschap van den Apostol. Vicaris Mgr. M. G. VUYLSTEKE bezocht Mgr. GODOY in deze dagen de belangrijkste instellingen der R. K. Missie, het jongensweeshuis van Scherpenheuvel, het St. Thomas-College met daaraan verbonden Museum, de Drukkerij van het Vicariaat, het Pensionaat *Welgelegen,* het St. Elisabeth's Gasthuis enz. Wij gelooven wel dat Z. D. H. een aangenamen indruk van ons eiland en de kath. organisatie heeft medegenomen.

Vandaag of morgen zet Mgr. Godoy zijn reis voort naar Caracas.

Met de *Prins Frederik Hendrik* zullen morgen de Eerw. fraters SIDONIUS en CRESCENTIUS, die een half jaar verlof in Holland doorbrachten, van hun vacantiereis terugkeeren. Met hen komt een nieuwe kracht, de Eerw. frater WILBERTUS om het Bijzonder Onderwijs te versterken.

— Met dezelfde boot komen nog mede de Eerw. Zusters ALBERTONA en NATHALIA, twee nieuwe zusters voor het St. Elizabeth's Gasthuis. Aan allen een hartelijk welkom.

De ommegaande rechter.

Heden vertrekt per Amerikaansche boot via Porto-Rico en St. Thomas de Heer en Mevrouw Mr. CH. DE LA TRY ELLIS, als ommegaand rechter voor den tijd van één jaar naar St. Martin. In Januari zal de Heer SCHALKWIJK van daar hier terugkeeren.

Bijzonder Onderwijs.

Door Z.D.H. Mgr. M.G. VUYLSTEKE Apost. Vicaris, is de Eerw. Frater Radulfus, Directeur van Scherpenheuvel, opnieuw benoemd tot Inspecteur van het Katholiek Bijzonder Onderwijs in ons Kolonie.

Ons gelukwenschen.

Het Regeeringsjubilé van H. M. de Koningin.

Om dan toch eindelijk eens tot een beslissing te komen, zooals het in den Oproepingsbrief tot de Leden luidde, vergaderde de Jubilécommissie wederom Woensdagavond in de zaal van den K. R..

Er waren maar *tien* leden opgekomen, zoodat een afdoende beslissing al weer vrij onzeker werd.

De oprichting van een tribune op het Sportterrein was algemeen in den smaak gevallen en daarom zou de Commissie zeker daartoe *met algemeene* stemmen hebben besloten, had de *Curaçaosche Sport Vereeniging* niet laten weten, dat zij, als Naamlooze Vennootschap onmogelijk de voorwaarde van het Gouvernement kon aanvaarden, dat er bij het heffen van entrée voor de tribune geen winst mocht worden gemaakt. *Mundo Nobo* blijft vrij en toegankelijk voor iedereen, de tribune is echter alleen toegankelijk tegen betaling.

Hoe kan nu de C. S. V. de administratie der tribune en het in orde maken van het terrein op zich nemen als de tribune, de eenige bron van inkomsten, haar geen winst mag bezorgen? Aandeelen zonder dividend zijn niet te plaatsen. De Vennootschap MOET winst maken, anders krijgt zij geen geld beschikbaar om emee te werken. De C. S. V. trekt zich dus voorloopig terug.

Nu de Jubilécommissie geen corporatie meer naast zich ziet om het beheer der Tribune later op zich te nemen, moet van het algemeen verlangde plan worden afgezien, noodgedwongen. Het gaat immers niet aan op *Mundo Nobo* een tribune te bouwen en die dan verder aan haar lot over te laten, zonder beheer, zonder onderhoud.

Daarenboven, wáár zou die tribune geplaatst moeten worden?

De C. S. V. is van plan het Sportterrein flink uit te breiden. Wordt nu de tribune gebouwd in de lengte van het tegenwoordige terrein, dan wordt aan de C. S. V. en aan ieder ander ook de mogelijkheid ontnomen ooit in de toekomst dat terrein te moderniseeren. De tribune zou dan midden op het voetbalterrein komen te staan. En dat het tegenwoordige Sportterrein moet worden uitgebreid, is zeker hoog noodig. Het veld heeft de kleinst mogelijke afmetingen; daarbij één voetbalveld is ook niet genoeg, dat heeft de ondervinding al bewezen.

Algemeen werd gehoopt, dat de C. S. V. nog een middel zal weten te vinden om het in orde maken van *Mundo Nobo* niet geheel los te laten. Het Publiek heeft een tribune noodig en de spelers kunnen het eigenlijk toch ook moeilijk stellen zonder kleeden badkamertjes. In het belang der spelers allereerst is het, dat er een tribune kome op *Mundo Nobo.* Een Sportterrein zonder tribune is een onding. Stel je voor, dat op de meest moderne wijze, per draadlooze, de Engelsche, de Amerikaansche en Hollandsche matrozen, nog in volle zee zijnde, tot een match werden uitgenoodigd in der tijd, per auto naar het terrein werden gebracht en toen een allerpetieterigst veldje voor zich zagen, zonder kleedkamers om zich te ontkleeden en de sporthemden en broeken aan te trekken en na afloop zich niet eens konden wasschen, noch verfrisschen, maar vuil, vol zweet en stof, den vollen wind weer in moesten. Alles behalve hygienisch en heelemaal niet modern. Het zou dus werkelijk

---

door berouw zijn rechtvaardige straf af te wenden."

„Berouw? Waarover berouw? Ik heb geen kwaad gedaan. Wat geeft u het recht, mij aan te klagen?"

„Ik klaag u niet aan, ik zou gaarne woorden van vrede tot u spreken en rust schenken aan uwe ziel.

Ik zou u gaarne tot den dood voor bereiden."

„Dus gij wilt toch hebben, dat ik biecht."

„Een ander middel om vergeving uwer zonden te erlangen is er niet."

„Jawel, ik oude vrijmetselaar, zal voor u nederknielen en nederig als een schuldig kind zeggen: „Vader, ik heb gezondigd"? Pas op. George, laat u niet in die muizenval vangen; dat zou een te sterk stuk zijn!"

„Mijnheer, wees op uw hoede! God laat niet spotten met zijne gerechtigheid."

„Wat goddelijke gerechtigheid? Hebt gij God, over wien gij den mond vol hebt, wel eens gezien? Gij zijt een huichelaar en moest minstens eerbied hebben voor mijn grijze haren."

De pater zag wel in, dat hij voorloopig niets winnen kon, maar hij kon het onderhoud met den ouden heer niet uit zijn hoofd zetten. Hij was overtuigd, dat Gods wegen wonderbaar zijn. Misschien zou zijn eigen dood als losgeld worden aangenomen.

In den avond van denzelfden dag kletterden in de gangen de geweerkolven. Deuren werden geopend en wederom met geweld gesloten. Tusschen dat geraas klonken vloeken en verwenschingen. Spoedig vernam men de droevige tijding, dat wederom zes slachtoffers ter dood werden gevoerd. Het geknal der geweren uit de verte zeide genoeg.

Onder de gevangenen, die nog waren overgebleven, verbreidden zich angst en vrees; ieder verwachtte, dat het nu zijne beurt zou zijn.

De pater bad vurig voor de overledenen en nog levenden, maar vooral voor zijn medegevangene, George. Des anderen daags bezocht hij hem weer en sprak:

„Gisteren heb ik aan u gedacht en ik vreesde, dat gij voor Gods rechterstoel ter verantwoording opgeroepen zoudt worden, voordat gij tijd hadt gehad, zijn erbarming af te smeeken."

„Waarom kwelt gij mij opnieuw? Als ik God om vergeving vragen wil, dan behoef ik daartoe uwe tusschenkomst niet. Gij haat mij en denkt aan de goudstukken, die ik volgens uw meening uw vader heb afgeperst."

„Gij vergist u deerlijk. Plechtig verklaar ik hier voor Gods aanschijn, waarvoor ik weldra zal verschijnen, dat ik geen vonkje haat in het harte draag. Ik ben bereid, in uw plaats te sterven."

De regeeringstroepen hadden reeds een deel der hoofdstad heroverd en de aanhangers der Commune werden daardoor steeds meer verwoed.

Lichte vuurvlammen te midden van rookwolken stegen op ten hemel en het donderen der kanonnen en het kletteren der wapenen duurde voort.

Een der gemeenste schurken kwam in de gevangenis de *Roquette,* om van den bewaker zestien nieuwe slachtoffers op te eischen. 't Kwam er niet op aan, wie ze waren, want voor de rest zou ook het doodsuur weldra slaan. Vijftien mannen uit het getal der arme veroordeelden, die op den achtergrond bijeengeschaard stonden, waren bij naam genoemd. Eén ontbrak er nog. Naast den pater stond George. Daar wordt zijn naam afgelezen. Hij verbleekt van schrik en kan niet antwoorden. De beul wordt ongeduldig en brulde:

„Antwoord! Gij, zwartrok, gij heet zeker zoo!"

„Ik zal gaan" sprak de pater tot George „om u nog tijd tot boete te geven. Zóó kunt gij niet voor God verschijnen, want gij zijt niet voorbereid."

George viel in bezwijming, toen hij zag, dat de pater zich in zijn plaats bij de groep veroordeelden aansloot. Twee aan twee werden de slachtoffers weggevoerd. Naast Malbec liep een andere pater. Deze sprak:

„Gij ook hier? Uw naam is toch niet afgelezen!"

„Misschien heb ik mij een weinig vergist, maar ik heb een zondaar van de verdoemenis gered."

„O, vrees niet, God is liefde. Hij zal u zijn loon niet onthouden."

De gijzelaars gingen den dood tegemoet. Pater Malbec was een der laatsten, die stervend neerviel.

De regeeringstroepen maakten zich meester van de gevangenis de *Roquette* en gaven aan de overige gevangenen de vrijheid.

George lag ziek aan een zenuwkoorts en zweefde maanden lang tusschen leven en dood. Zoodra hij zich wat beter gevoelde, begaf hij zich naar het graf des paters op het kerkhof St. Denis. En op zekeren dag schelde hij aan de kloosterpoort en vroeg om een biechtvader. Maar hij voegde erbij, dat hij gaarne een ouderen pater zou hebben, iemand, die bekend was met de schanddaden en zonden der wereld en niet te zeer terugschrok voor een zondaar, als hij was.

George vond genade en vergeving.

jammer zijn, als van de oprichting eener tribune zou moeten worden afgezien. Wie er raad op weet, mag het zeggen!

Een der oplossingen van de moeilijkheid werd op de vergadering al besproken. Als er meer geld was, zou de Jubilécommissie zelf het heele terrein in orde kunnen maken, met kleedkamers, tribune en al, en dan zou natuurlijk de *Curaçaosche Sport Vereeniging* wel te vinden zijn zonder eigen onkosten voor het beheer van alles te zorgen in het belang der Sport, doel harer Vereeniging, als de tribune de gemaakte onkosten voor het onderhoud maar goed maakte. En dat zou kunnen tegen zeer laag entrée. Dan zouden er rondom het terrein ook cementen banken kunnen worden gemaakt voor een gratis zitje van heel het Publiek. Maar om dit plan uit te voeren moet de Commissie minstens over het dubbele bedrag kunnen beschikken. Met f 6000 doet men niets.

Verder werd nog gesproken over de *Markt*, maar ook hier al weer: het geld zal niet toereikend wezen! Een cursus voor vroedvrouwen: dito dito! Een slotte dacht men met het beschikbare geld toch nog wel te kunnen overgaan tot het oprichten van monumentale banken in verbinding met een klok, want de vergadering was van meening, nu Hare Majesteit zich uitgesproken had tegen een Monument, men het nuttige moest verbinden aan het Monumentale om het geschenk aangenaam te maken aan Hare Majesteit.

De Commissie hoopt, dat de bijdragen ruimer zullen vloeien, als het Publiek zich ingenomen toont met het bouwen van kleed- en badkamers op *Mundoe Nobo*, (en een bewaarplaats voor fietsen *Red. Amigoe)* waarboven de tribune kan komen voor het Publiek. Zij verzoekt het Publiek zich te willen uitspreken door middel van de plaatselijke Pers.

Verbetering van wegen.

In de Memorie van Toelichting op de verordening tot wijziging van de Gebruiksbelasting 1908. (Zittingjaar 1922—1922-18) lezen we als volgt:

„Ondergeteekende meent, dat de belasting voor het houden van automobielen en motorrijtuigen verhoogd kan worden. De verhooging dezer belasting is niet alleen gewenscht, maar zeer billijk, waar de straten en wegen zeer veel te lijden hebben van het verkeer dezer voertuigen, tengevolge waarvan in de laatste jaren buitengewoon hooge uitgaven voor onderhoud en herstelling der straten en wegen moesten worden gedaan."

De Gouverneur stelt zich op het standpunt, dat „de verhooging dezer belastingen tevens moet worden beschouwd als compensatie voor de meerdere uitgaven voor het onderhoud en de herstelling der straten en wegen". Verder werd de meerdere opbrengst van de gebruiksbelasting in verband met de voorgestelde verhoogingen geraamd op fl. 8.900.—

Wij hopen nu maar, dat dit geld ook werkelijk zal worden aangewend voor de verbetering van de wegen ook naar de benedendistricten, waarheen de reis zwaar en moeilijk en binnen kort bij meerdere regenval haast onmogelijk zal worden. De laatste jaren is aan het herstellen der buitenwegen zeer weinig gedaan. Alleen is er hier en daar wat opgelapt. Doch geen grondige verbetering had er plaats. Op sommige wegen wordt niet *over*, maar *langs* den weg gereden, omdat die gedeelten voor de auto's en karren eenvoudig niet meer te berijden zijn. In deze dagen van regen worden er inderdaad hooge eischen gesteld aan de motoren. De wielen raken in gaten of kuilen vastgeklemd, en in de dikke laag modder en klei onbeweeglijk vastgezogen. Zoo wordt het verkeer van de buitendistricten met de stad vrijwel onmogelijk of ten minste gevaarlijk. Het gevolg is al terstond, dat de dokter niet meer in staat is geregeld de zieken te bezoeken. Onder zeker opzicht kan men hem geen ongelijk geven, dat hij er zijn auto niet aan wagen wil. Nog geen veertien dagen is het geleden, dat de ambulance-auto 's nachts ten 4 uur naar Barber ging om een zieke vrouw naar het Gasthuis te transporteeren. Eerst over 9 uur 's morgens was de auto van dien tocht terug, dien men anders gemakkelijk in drie uur heen en terug kan afleggen. Meermalen was die auto onderweg in de gaten blijven steken en had men een plank onder de wielen moeten schuiven om hem zóó weer op den gelijken (?!) weg te krijgen. Men denke zich in de plaats van die zieke, die al dat horten en stooten, dat schokken en neersmakken van zoo'n auto met een ziek pijnlijk lichaam doorstaan moet.

Maar laten we niet afdwalen.

Dit staat vast, de wegen zijn slecht. De auto's en truks betalen een dure belasting voor het *onderhoud* dier wegen.

Volgens de nieuwe regeling zal die belasting f 75. jaarlijks voor een automobiel bedragen en f 20. voor motorrijwielen.

Wat is dus billijker, dan dat die menschen mogen verwachten, dat uit de opbrengst dier belasting dan ook de wegen afdoende zullen hersteld worden? Anders zouden zij misschien nog een aanklacht tot schadevergoeding tegen het Gouvernement kunnen indienen wegens schade door de kuilen en gaten in de wegen aan hun auto's veroorzaakt.

Wij hopen, dat in de volgende maand, uit de bedragen, voor dit doel op de begrooting voor 1923 uitgetrokken, aan die wegen terstond een goede beurt van herstelling zal ten deel vallen.

Ontvangen.

Van den Heer EDWIN SENIOR agent van de Hapag ontvingen wij een collectie reclame boekjes voor de nieuwe luxe-booten *Resolute* en *Reliance*, enz. in de vaart tusschen Hamburg en *New-York* met Plymouth en Boulonge-sur-mer of Southampton en Cherbourg als tusschenhavens.

—Van het Agentschap van de Italiaansche Stoomboot Mij. *La Veloce* een nieuwe kalender voor 1923, als reclame voor die lijn.

— Van *La Casa Amarilla* van den Heer MORRIS CURIEL een praktischen Scheurkalender.

Afwezig.

Naar wij vernemen, zal Z. Exc. Gouverneur BRANTJES zich morgen naar van Willebrordo begeven *pa toema frescoe* en tot a.s. Donderdag daar blijven.

Builenpest.

Volgens een bericht van Dinsdag in *El Boletin Comercial*. werd de Spaansche boot *Barcelona* te Havana (Cuba) in quarantaine gehouden, omdat zich aan boord een passagier bevond lijdend aan builenpest. De boot werd uitgerookt en gedesinfecteerd en kon toen zijn reis naar Galveston voortzetten.

De zieke passagiers was afkomstig van de Canarische eilanden.

— „Opgepast!" —

Aardbeving.

Nog is de wereld niet hersteld van de gruwelen van den Europeeschen oorlog, nog steeds woedt dezelfde geesel der verwoesting in Klein-Azie, nog blijven revoluties hier en daar de veiligheid van den staat en het leven der burgers verontrusten, terwijl de economische oorlog steeds voort gaat Europa te ruïneeren, en nu komen weer tijdingen van nieuwe rampen ons opschrikken.

Nog kort geleden werd geheel Chili door een verschrikkelijke aardbeving geteisterd, ook in Valparaiso werden schokken waargenomen. Een nieuwe vulkaan kwam in Italië tot uitbarsting, deze week bracht de kabel ons het bericht van geweldige aardschokken te Tokio, de hoofdstad van Japan, waarbij veel personen den dood vonden en groote materiale schade werd aangericht.

Het zijn geheimzinnige natuurkrachten. Maar God is de Heer en Schepper ook van die natuurkrachten, die ze als Zijn boden en dienaren gebruikt om zijn goddelijken bevelen uit te voeren."

Voetbalwedstrijd.

Op het terrein Mundo-Nobo tusschen Jong-Holland en Juliana.

Scheidsrechter blies einde met 0—0

Op het terrein "Isla" tusschen Asiento en Progreso.

Progreso gewonnen met 1—0.

HERNANDEZ.

De geneeskundige armen-praktijk.

Deze dagen is Dr. GAERSTE bij het stappen uit zijn auto gestruikeld, zoodat hij zijn bovenarm en schouder ernstig gebless erd heeft.

Wij zouden misschien van dat feit geen melding maken, als er niet zoo'n ernstige konsekwentie aan vast zat.

Dr. GAERSTE en Dr. WINKEL hebben met hun beiden de geheele armenpraktijk van het eiland voor hun rekening.

Dat geschiedt wel uit noodzaak, maar is toch een overmatige belasting voor twee doktoren.

Doch nu bij de ongesteldheid van Dr. GAERSTE komt de geheele armenpraktijk van ons eiland, dus zoowel in de stad, aan *beide* zijden der haven, als ook in de buitendistricten, ten Oosten en ten Westen van de stad, geheel alleen op Dr. WINKEL neer.

Ook de behandeling der onvermogende zieken in het St. Elizabeth's Gasthuis heeft hij te verzorgen. Als er nu maar geen zieken waren, was het nog zoo zwaar niet. Maar zelfs een paar zieken op Barber of Westpunt en ten Oosten van Santa Rosa geven een dokter, vooral bij den huidigen desolaten toestand der buitenwegen reeds een heelen dag werk.

Wij weten wel, dat het moeielijk is in dezen noodtoestand te voorzien, doch wij hopen, dat door overleg men een uitweg en een oplossing zal weten te vinden. Het zou onverantwoordelijk zijn dezen noodtoestand te laten voortduren. Men kan niet van één persoon het onmogelijke vergen.

Petroleumbrand.

Berichten uit Elizabeth, N.Y. maken melding van het ontbranden van duizenden tonnen olie aan boord van den lichter (boot) No. 176 van de *Sinclair Oil Company* in Linden, waarbij twee mannen in den nacht van 19 op 20 October omkwamen.

Men gelooft, dat de lichterkapitein een petroleum-fornuis had aangestoken om eten te kooken en dat misschien dit fornuis is uiteengesprongen, vonken spattend, die de olie in vlam zetten, waarmee de lichter geladen was.

De ontbranding ging vergezeld van een geweld, dat steden en dorpen mijlen ver in den omtrek deed schudden. Vensterglazen braken in Elizabeth, wat dicht bij ligt, ook in Rahway, op eenige mijlen afstand gelegen.

De bewoners vluchtten in paniek uit verschillende distrikten op het gerucht, dat de groote tanks van Sinclair in vuur stonden. De politie had moeite hen te kalmeeren en wist hen te overreden naar huis terug te keeren.

De lichter brandde tot aan de waterlijn na de ontploffing en verspreidde de vlammende olie ver over Staten Island Sound. Toen zonk de lichter. Zoover als kan worden nagegaan, bestond de bemanning uit twee menschen.

De brandende olie, verspreid over de baai, deed ook nog een andere lichter ontvlammen, geladen met 10.000 vaten gasoline.

De brandweer werd in alle steden van Jersey aan den waterkant opgebeld. Onder leiding van de brandweer van Linden werd het vuur bestreden, maar men kon niet dicht genoeg bij komen om het eerste schip te redden.

De tweede lichter werd van vernieling gered door het personeel van de Pneumatic der *Tice Towing Company* van Manhattan. De Pneumatic trok de brandende lichter in de open baai en bespoot het dek met water, totdat het vuur gebluscht was.

Twee dozijn der grootste tanks van Sinclair waren op een paar honderd voet afstand der vlammen.

Een ontbranding van deze zou geheel Linden verwoest hebben. De mannen der brandweer, ambtenaren en vrijwilligers deden voortdurend stroomen water neerkomen op de tanks. Van af middernacht stonden 24 slangen hun waterstralen op de tanks uit te gieten.

Het was een buitengewoon schouwspel. De vlammen van de olie op het water in de baai verspreidden een gloed vèr te zien op alle punten van Staten-Island en Manhattan.

Officieele berichten.

van de vorige week.

Aan den opzichter bij den vuurtoren te Cerro Colorado op Aruba Johan O. Croes is tot herstel van gezondheid acht dagen verlof verleend, en Nicolaas Frank is tijdelijk met de waarneming dier betrekking belast.

Aan Mej. Mercelita Valerian, hoofdvlechtster aan de R. K. bijzondere school te Santa Maria is op haar verzoek eervol ontslag als zoodanig verleend. De leergang voor vlechtonderwijs aan de R.R. meisjesschool op Aruba is opgeheven.

Mej. R. Conner, H. Conner, E. Bun-camper en O. Simmons zijn tijdelijk belast met het onderwijs in strooIhoedenvlechten aan den leergang op Saba.

BUITENLAND.

Duitschland.

De mark zakt maar steeds verder en niemand kan met eenige zekerheid voorspellen, hoelang deze daling nog zal aanhouden en op welk laag peil zij het Duitsche betaalmiddel brengen zal.

De bevolking van het eertijds zoo machtige land is wel te beklagen, want de duurte stijgt, naarmate de geldswaarde slinkt en vooral de breede categorieën van burgers, die zich op een beperkt inkomen zien aangewezen en den steun van sterke organisaties moeten missen, zijn er slecht aan toe.

De naderende winter grijnst hun somber aan.

Maar ook de organisaties komen gaandeweg meer in moeilijkheden en verre van denkbeeldig is het gevaar dat demagogen en andere politieke aventuriers straks den nood der bevolking zullen trachten te exploiteeren voor hunne eigen doeleinden.

De toestand zou er slechts door kunnen verergeren; maar waar ontberingen en ellende de hoop op een betere toekomst steeds meer doen verflauwen, wordt de stem der rede maar al te licht gesmoord.

Ook voor het buitenland brengt de voortdurende catastrophe van de mark steeds grooter nadeel met zich.

De concurrentie, toch reeds zoo moordend, wordt er meer en meer door verscherpt en of de pogingen, om zich tegen de gevolgen daarvan met hooge invoerrechten te vrijwaren, het verhoopte effect zullen hebben, lijkt gaandeweg twijfelachtiger.

Begin October vaardigde President Ebert een decreet uit tegen de uitwassen van de wisselspeculatie. Hierbij werd het verboden in vreemd geld te betalen en reeds bestaande contracten van dien aard werden als nietig beschouwd. Het aankoopen van vreemde betaalmiddelen werd alleen toegestaan na voorafgaand onderzoek door daartoe aangewezen bureaux. Voorts werdt de wisselhandel ingeperkt en eveneens onder toezicht gesteld. Tegen overtreding werd principale gevangenisstraf bedreigd tot 3 jaar plus boete tot het drievoudige van het bedrag der overtreding. Verder zou vermoedelijk de uitgifte plaats hebben van schatkistwissels op goudbasis ten einde de spaarzaamheid aan te moedigen. Deze decreten zouden ten spoedigste door wetten worden vervangen. Door het uitsnijden dier uitwassen hoopte men eenige stabiliteit in den koers van den Mark te verkrijgen.

Toch heeft dit alles niet kunnen baten.

De stijging van de buitenlandsche wisselkoersen en dientengevolge de daling van Duitsche Mark ging in de eerste dagen van November in zulk een snel tempo, als tot nu toe niet is beleefd. Het vertrouwen in de Duitsche mark schijnt ook bij het Duitsche publiek zelf geheel verloren, zoodat iedereen, die nog iets ter beschikking heeft, dit in een buitenlandsch betaalmiddel tracht om te zetten, terwijl de speculatie hoogtij viert.

Evenals bij vorige gelegenheden gaat daarmede een ongekende stijging van de prijzen der levensbehoeften gepaard en iedereen tracht, voor zoover zijn middelen reiken, in te slaan.

Het verkeer bij de bankinstellingen en wisselkantoren is buitengewoon druk. De koersbewegingen worden in sommige kantoren om het kwartier bekend gemaakt en door het publiek met de grootste aandacht gevolgd. Hier en daar zou men meenen, dat de uitslag van de verkiezing wordt bekend gemaakt, zoo spoedig volgen de koersveranderingen elkaar op.

Het Ned. Gezantschap te Berlijn berichtte onlangs:

Door het ineenstorten van de mark wordt de textielindustrie, die bijna geheel afhankelijk is van den invoer van grondstoffen uit het buitenland, ernstig bedreigd. Het aanschaffen van de grondstoffen vordert zulke groote markenbedragen, dat slechts weinig fabrikanten over de daartoe noodige middelen beschikken. Een baal katoen van 500 pond gewicht kost tegenwoordig ongeveer 250.000 mark tegen 330 voor den oorlog. Het kilo katoen, dat in '14 met 1.30—1.50 mk. betaald werd, kost thans te Bremen 800 à 1000 mark. De prijzen zijn, in marken uitgedrukt, tot het zes- tot achthonderdvoudige gestegen. Een middelmatige fabriek in de katoenindustrie heeft thans *dagelijks* voor 3 à 4 millioen mark ruwe katoen noodig. Daar ook de banken over onvoldoende liquide middelen beschikken om aan de enorme credietaanvragen te kunnen voldoen, zijn, niettegenstaande het overvloedig aantal orders, ettelijke fabrieken gedwongen het bedrijf in te krimpen. Vele fabrieken nemen daarom geen nieuwe bestellingen meer aan, ook in verband met den onzekeren economischen toestand en de geweldige prijsrevolutie, die Duitschland momenteel doormaakt. Het risico van de fabrikanten is buitengewoon gestegen; vele voor eenige maanden aangenomen orders, die een aanzienlijke winst beloofden, brengen de fabrikanten nu groote verliezen. De fabrikanten zijn door geldgebrek gedwongen ook bij binnenlandsche orders vooruitbetaling te verlangen, wat vroeger alleen bij exportorders werd gevorderd. De groothandel in textielwaren kan evenals de fabrikanten de prijzen uiterst moeilijk calculeeren en ziet zich daardoor gedwongen den verkoop ten deele op te schorten. De vraag naar textielgoederen is buitengewoon groot, terwijl de voorraad zienderoogen vermindert, omdat de productie met den afzet geen gelijken tred houdt. Zoo was b.v. de verkoop van winterkleeding in den kleinhandel, die in normale tijden eerst later in September en October placht te beginnen, in het begin van eerstgenoemden maand reeds zoo sterk, dat men vreest binnenkort geen voorraad meer te hebben.

De prijzen stijgen dagelijks, doch niettemin blijft de vraag voortduren en wordt alles door de consumptie opgenomen. Door de waardevermindering van de koers, wordt het steeds meer gebruikelijk, dat in buitenlandsche munt verkocht wordt. De Regeering ziet dit met leede oogen, omdat daardoor de mark steeds meer in verdrukking geraakt en als betalingsmiddel gaandeweg wordt uitgeschakeld. Ook in de wolindustrie, waar tegen het factureeren in buitenlandsche munt van de zijde van de afnemers heftig verzet bestond, heeft dit thans vrij algemeen ingang gevonden.

De voorraad ruwe katoen is in de laatste maanden aanzienlijk verminderd. Te Bremen bedroeg de voorraad begin Mei 326.000 balen, einde Juni 223.000 balen en tegen het einde van Augustus niet meer dan 167.000 balen. Parallel aan dezen verminderden voorraad gaat de vermindering der heel- en halffabrikaten, wat op een komende crisis duidt. Er blijkt de onmogelijkheid uit, de verbruikte grondstoffen in gelijke hoeveelheden weder aan te koopen, wat op een toenemende verarming van de Duitsche textielindustrie wijst.

Ook de katoen- en garenmarkt werd door de abnormale prijsschommelingen ten zeerste beïnvloed en leed onder gebrek aan zaken, daar het afsluiten van contracten bijna niet meer mogelijk is. De toestand van de andere textielmarkten is ongeveer als die van de katoen. In de linnenindustrie doet zich het goederengebrek sterk gevoelen. De linnengoederen zijn thans zoo duur, dat het overgroote deel van het volk ze niet meer kan afnemen, en alleen het valuta-sterke buitenland de hooge prijzen kan betalen.

De wolprijzen bewegen zich in stijgende lijn. De prijzen der wollen goederen worden thans meestal in Nederlandsche guldens berekend.

Voor de zijde-industrie wordt het steeds moeilijker de noodige grondstoffen aan te schaffen. De orders worden bijna uitsluitend in Nederlandsche munt afgesloten; de bestellingen voor het binnenland gaan achteruit; hiertegenover staat een aanzienlijke export. Het binnenland gebruikt steeds meer kunstzijde in plaats van echte zijde. De kunstzijde-industrie heeft haar productie in de laatste jaren aanzienlijk vergroot. In 1919 werden 16.000 centenaar (50 K. G.) gefabriceerd tegen 35.600 centenaar in 1921.

De fabricage van „Ersatz" vezelstoffen heeft niet aan de verwachtingen beantwoord. In 1919 werden 19.000 centenaar gefabriceerd; thans heeft de productie geheel opgehouden. De daardoor ingerichte fabrieken fabriceeren nu kunstzijde, welke industrie steeds volmaakter wordt.

Frankrijk.

Sedert de conferenties van Londen, Genua en Den Haag op eene mislukking zijn uitgeloopen en de verwachte financieele medewerking van Amerika bij de rehabilitatie van Europa is uitgebleven, is het met den Franschen franc bergafwaarts gegaan. Den Belgischen franc viel hetzelfde lot ten deel.

De financieele toestand van Frankrijk is zeer verward en van eenig evenwicht in zijn staatsbegrooting is geen sprake meer. De senator Bérenger, algemeen rapporteur der begrooting schilderde den staat der Fransche staatsfinanciën als uiterst somber. De inkomsten blijven dit jaar verre beneden de raming; de staatsschuld bedraagt thans reeds 320 milliard francs en het tekort over 1923 zal dit bedrag nog eens met 24 milliard francs vermeerderen. Van dit tekort komt 4½ milliard op rekening van de begrooting en 19½ milliard op rekening van de buitengewone begrooting voor betalen van pensioenen en voor herstel der verwoeste gebieden. De Minister trof geene voorzieningen voor het dekken van dit tekort, omdat hij zich voorstelt, dat Duitschland de opgelegde oorlogschatting zal betalen en de intergeallieerde schulden spoedig zullen worden geregeld.

De Fransche staatschuld bedroeg in 1914 de somma van 27 milliard francs; aan het einde van den oorlog in December 1918 was zij gestegen tot 171 en op 31 December a.s. zal zij een totaal van 328 milliard francs beloopen. Sedert het sluiten van den wapenstilstand is de schuld dus met 157 milliard toegenomen. Dat bij dezen enormen aanwas van de staatsschuld elk jaar een grooter percentage van de staatsontvangsten door interest wordt geabsorbeerd, is een logisch gevolg van de rampzalige financieele politiek. Reeds thans belast de publieke schuld, alleen voor rentebetaling, de begrooting met meer dan 13 milliard francs, terwijl de totale gewone staatsontvangsten voor 1923 op niet meer dan 18 milliard francs geschat worden. De regeering heeft nog 55 milliard te verschaffen voor het herstel der verwoeste gebieden en dit bedrag zal men weder uit nieuwe leeningen trachten te vinden. Indien de huidige methode van leenen wordt gehandhaafd, dan zal de begrooting in 1925 belast zijn met een bedrag van 19 milliard francs voor rentebetaling.

Deze fantastische cijfers geven een duidelijk beeld van den treurigen toestand van de schatkist en accentueeren de woorden van den Franschen Minister van Financiën, waarin deze zijn onmacht uitspreekt om iets wat op een begrooting gelijkt, te kunnen overleggen.

Deze roekelooze financieele politiek heeft hare uitwerking op den koers van den frank in het buitenland niet gemist. In de landen, die op eene edelvaluta kunnen bogen, nadert de koers van den frank hoe langer hoe dichter het laagtepunt, dat aan het einde van 1919 en het begin van 1920 bereikt werd en thans, nu de geheele wereld weet, dat er van Duitschland voorloopig niets meer te halen is, is het vertrouwen in de Fransche valuta voor geruimen tijd verdwenen en eene verdere ernstige daling niet te stuiten.

Indien Amerika zich niet over Frankrijk ontfermt en dit land den zoo noodigen financieelen bijstand verleent, ziet het er voor de toekomst van het Fransche ruilmiddel treurig uit. In een tijdsverloop van zes maanden is de waarde van den frank in het buitenland circa 25 pCt. gedaald en ondanks de pogingen van de Fransche regeering om door aankoopen van franks in het buitenland de daling te stuiten, seint Amerika, het groote afzetgebied voor franks en Fransche obligaties, dagelijks lagere noteeringen. Wij hebben in de laatste jaren voorbeelden te over gehad van waardevermindering van buitenlandsche betaalmiddelen, veroorzaakt door financieel wanbeheer. Wanneer in eenig land wantrouwen begint te ontstaan over de toekomst van het ruilmiddel, gaat het publiek op groote schaal zijn kapitaal naar het buitenland exporteeren. Een *„sauve qui peut"* is dan het parool.

Indien Frankrijk zijne financiën niet ten spoedigste op meer gezonde leest schoeit, moet het spaak loopen en zal de Fransche regeering hare toevlucht moeten nemen tot de bankbiljettenpers met alle funeste gevolgen, die hieraan vastkleven. Zij zal dan zooals vóór haar eerst de Oostenrijksche en daarna de Duitsche regeering deden, slachtoffers in het buitenland moeten zoeken voor de afname van de producten van de drukpers, teneinde Frankrijk aan devisen te helpen voor het betalen van de importen van onontbeerlijk buitenlandsche producten.

Bekendmaking.

De verkoop van Zilveren, Gouden en Juweelen Voorwerpen, beleend ter Spaar- en Beleenbank van 3 Januari tot en met 30 Juni 1921 onder No. 1749 A tot en met No. 9327 B, zal plaats hebben op Donderdag den 21 Dec. a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Cur. 16 Dec. 1922.

De Voorzitter,
C. S. Gorsira.

10

Groep Nederlandsche Antillen

van het

Algemeen Nederlandsch Verbond.

Het bestuur van de bovengemelde Groep maakt aan de Leden bekend, dat het Gewijzigd Groeps-Reglement, goedgekeurd bij G. B. van den 8en December 1922, No. 1210, dien dag in werking is getreden, ingevolge artikel 33 van dat reglement.

Artikel 33, tweede lid, luidt als volgt: *„Het alsdan zittend bestuur treedt af, zoodra een nieuw bestuur, volgens de bepalingen van dit reglement, gekozen is"*; terwijl ten opzichte van de wijze van verkiezing van bestuursleden o. m. het volgende te lezen staat: *„Voor elke verkiezing van bestuursleden, welke in de maand December moet plaats hebben, stelt het bestuur minstens evenveel candidaten als er open plaatsen zijn en deelt de namen dezer candidaten mede op den oproepingsbrief voor de vergadering, waarin de verkiezing zal plaats hebben. De leden kunnen vóór of op deze vergadering deze lijst schriftelijk of mondeling aanvullen en kunnen ook buiten deze lijst hun stem uitbrengen."*

In voldoening aan deze bepaling heeft het aftredend bestuur de volgende candidaten-lijst opgemaakt; te weten:

E. S. C. de Veer Abrahamsz	G. Kruys
J. Appel	P. H. Landzaat
L. A. van den Berge	M. M. M. L. Maduro
Dr. A. J. H. Bergmann	P. F. de Haseth Möller
H. Bierman	M. P. van Romondt
Elias M. Curiel	Mr. J. A. Schagen van Leeuwen
Ds. H. W. Eldermans	D. B. J. Seykens
P. A. Euwens	S. van de Vrede
Mr. C. S. Gorsira	B. E. van der Veen Zeppenfeldt

De Dames en Heeren, Leden der Groep, worden hierbij beleefd verzocht eene Algemeene Vergadering te willen bijwonen, welke gehouden zal worden op **Vrijdag, den 29n December 1922**, des avonds **om ACHT uur**, in de vergaderzaal van den Kolonialen Raad, ter verkiezing van een nieuw bestuur en behandeling van eventueele voorstellen.

Curaçao, den 13n December 1922.

Het Groepsbestuur,
G. J. Eybers, fung: Voorzitter.
J. H. Perret Gentil, fung: Secretaris.

1—2